

BÜTÜNLEYİCİ UMUT ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI *

Hakan SARIÇAM**

Ahmet AKIN***

Öz

Bu araştırmanın amacı Schrank, Woppmann, Sibitz ve Lauber (2011) tarafından geliştirilen Bütünleyici Umut Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerini yapmaktır. Araştırmaya Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 435 üniversite öğrencisi katılmıştır. Ölçeğin psikometrik özellikleri, test-tekrar test, iç tutarlık, doğrulayıcı faktör analizi ve ölçüt bağıntılı geçerlik yöntemleriyle incelenmiştir. Ölçüt bağıntılı geçerlik için Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan doğrulayıcı faktör analizinde orijinal formula tutarlı olarak 23 maddeden oluştuğu ve dört boyutta (güven/inanç, perspektif yoksunluğu, olumlu gelecek oryantasyonu ve sosyal ilişkiler/bireysel değer) uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2=610.67$, $sd=222$, $RMSEA=.062$, $CFI=.94$, $IFI=.94$, $NFI=.90$ ve $SRMR=.063$). Ölçeğin faktör yükleri .25 ile .67 arasında sıralanmaktadır. Ölçüt geçerliği çalışmasında bütünleyici umut ile umutsuzluk arasında negatif ($r= -.53$) ilişki olduğu görülmüştür. Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları ölçeğin bütünü için .76, dört alt ölçek için ise sırasıyla .80, .71, .68 ve .65 olarak bulunmuştur. Ayrıca test-tekrar test korelasyon katsayısı ölçeğin bütünü için .89 olarak bulunmuş ve düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .24 ile .57 arasında sıralandığı görülmüştür. Bu sonuçlara göre ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Umut, geçerlik, güvenilirlik, doğrulayıcı faktör analizi.

* Bu çalışmanın bir kısmı 19-21 Eylül 2012 tarihleri arasında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde gerçekleştirilen III. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresinde kısmen sunulmuştur.

** Öğrt.Gör. Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, hakansaricam@gmail.com

*** Doç.Dr. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, aakin@sakarya.edu.tr

THE ADAPTATION OF INTEGRATIVE HOPE SCALE TO TURKISH: THE STUDY OF VALIDITY AND RELIABILITY

Abstract

The aim of this research is to adapt the Integrative Hope Scale (Schrack, Woppmann, Sibitz, & Lauber, 2011) to Turkish and to examine its psychometric properties. The research was conducted on 435 university students. The validity and reliability of scale was investigated by test-retest, Cronbach alpha, confirmatory factor analysis and criterion related validity methods. The Beck Hopelessness Scale was used for the criterion related validity. Results confirmatory factor analyses demonstrated that 23 items yielded 4 factors (Trust and confidence, Lack of perspective, Positive future orientation, and Social relations and personal value), as original form and that the four-dimensional model was well fit ($\chi^2=610.67$, $df=222$, $RMSEA=.062$, $CFI=.94$, $IFI=.94$, $NFI=.90$, and $SRMR=.063$). Factor loadings ranged from .25 to .67. In the concurrent validity significant relationships ($r= -.53$) were found between the Integrative Hope Scale and The Beck Hopelessness Scale. Cronbach Alfa internal consistency coefficients were found as .76 for overall scale and as .80, .71, .68, and .65, for four subscales, respectively. Moreover, Test-retest reliability coefficient was .89 and corrected item-total correlations ranged from .24 to .57. Overall results demonstrated that Integrative Hope Scale can be used as a valid and reliable instrument.

Keywords: Hope, validity, reliability, confirmatory factor analysis.

1. GİRİŞ

Martin Luther King'in 1963 yılında 'Bir Hayalim Var' başlıklı konuşmasında dediği gibi, 'Dünyada yapılmış olan her şey umutla yapılmıştır'. Umut kavramı öncelerden beri araştırmacıların ilgi odağı olmuş ve farklı kültürlerde anlamlılık açısından farklı yansımalar bulmuştur (Akın, Akın, Gediksiz, Sarıçam ve Arslan, 2012) Fakat bu çalışmaların çoğu genellikle umutsuzluk merkezli olup (Ekland, 1991; Herth, 1992); umut kavramı ihmal edilmiştir (Akın ve diğerleri, 2012). Son zamanlarda pozitif

psikolojinin gelişmesiyle birlikte öznel iyi oluş ve psikolojik iyi oluş kavramlarını yordayan değişkenlerin incelenmesi umut kavramına ilgiyi arttırmıştır ve bununla birlikte umut ile ilgili birçok çalışma yapılmasına olanak sağlamıştır (Atik ve Kemer, 2009; Kemer, 2006). Umut “iyi olma duygusu veren ve kişiyi harekete geçirmek için güdüleyen bir özellik” olarak tanımlanmaktadır (Atik ve Kemer, 2005). Yiğitalp’e (2012) göre ise umut, geleceğe uyum sağlamak için bireye güç veren, gelecekle ve yaşadığı anla ilgilenmesini ve anlam bulmasını sağlayan, pozitif bakış açısı ve iyi oluşu destekleyen, başkalarıyla ilişkiyi sürdürmeye yardım eden dinamik bir güçtür.

Snyder ve arkadaşlarına (1991) göre, umut bireyin amaçlarını, “harekete geçme güdüsü (agency)” ve o “amaçlara ulaşma yolları (pathways)” ile birlikte düşünme süreci olarak tanımlanmıştır. Yani umudun iki bileşeni vardır. Duygusal boyut olarak adlandırılan ilk boyutta (agency), amaca ulaşmayı isteme ve amaca ulaşmak için kendinde güç hissetme varken diğer boyut olan bilişsel boyutta (pathway) bireyin amaçlarına ulaşmada başarılı planlar yapabildiği ya da yapabileceğine ilişkin inanç vardır. Her iki boyut birbirleri ile ilişkili ve birbirlerinin etkilerini olumlu yönde arttırıcıdır. Bu bağlamda umut, amacın gerçekleştirilmesindeki olumlu beklenti olarak ifade edilmektedir (Cheaven, Feldman, Woodward & Snyder, 2006). Fakat Snyder ve arkadaşlarına (2002) göre, umut sadece amaca dönük bilişsel bir süreç değil aynı zamanda bireyin bu sürece başarılı bir biçimde katılıma yeteneğine ilişkin inançlarının oluşturduğu hiyerarşik olarak organize edilmiş bir sistemdir.

Ekland’a, (1991) göre ise umut, altı boyutu içermektedir:

- a. Duygulanım boyutu: Güven duygusu ya da sonuca ilişkin kuşku.
- b. Bilişsel boyut: Umut etme, hayal etme, şaşırma, algılama, düşünme, hatırlama ve yargılama.
- c. Davranışsal boyut: Bireyin uyum becerisi.

- d. Birleştirici boyut: Mantıksal bağlaştırma duygusu.
- e. Zaman boyutu: Geçmiş, şu an ve gelecek bağlantısı.
- f. Genel durum: Bireyi çevreleyen yaşam olayları.

Son yıllarda umutla ilgili yapılan çalışmalarda umudun psikolojik ve fiziksel açıdan sağlıklı bireylerde bulunması gereken bir yapı olduğu genel bir kanı olarak ortaya çıkmış ve umut yoksunluğunun psiko-sosyal açıdan çeşitli problemlere yol açtığı saptanmıştır (Bluvol & Ford-Gilboe, 2004; Gilman, Dooley, & Florell, 2006). Ayrıca birçok araştırmada umut kavramının stres, depresyon ile negatif (Wong & Lim, 2009), benlik saygısı (Aydoğan, 2010), öz-yeterlik (Carifio & Rhodes, 2002), problemlerle daha etkili başa çıkma (Geffken ve diğerleri, 2006), genel yaşam doyumu, psikolojik iyi olma (Ciarrochi ve diğerleri, 2007), iyimserlik (Magaletta & Oliver, 1999) ve yaşam kalitesi ile pozitif ilişkili olduğu görülmüştür (Ong, Edwards, & Bergeman, 2006; Snyder ve diğerleri, 2002).

Umut kavramının benlik (self), psikolojik ve fiziksel sağlıkla yüksek oranda ilişkili bulunması ve daha önce geliştirilen ölçme araçlarının (örneğin Snyder ve arkadaşları (1991) tarafından; yetişkin ve ergenlerin belirli bir alana yönelik umutlarını ölçmek amacıyla geliştirilen Umut Ölçeği sadece belirli bir alana ait umut düzeyine ait bilgiler vermektedir) yetersiz ve eksik olması araştırmacıları umut geçerli ve güvenilir biçimde değerlendirebilecek ölçme araçları geliştirme çabasına sürüklemiştir. Umudun psikoterapi (özellikle pozitif psikoterapi) ve psikiyatrideki sağaltıcı rolünün de ortaya konması bu çabayı daha fazla tetiklemiştir. Bu alanda çok sayıda araştırma yapan Schrank ve arkadaşları, umut kavramını değerlendiren ölçme araçlarını inceleyerek genel ve çok boyutlu bir umut ölçeği geliştirmiştir. Schrank, Woppmann, Sibitz ve Lauber (2011) tarafından geliştirilen ve Herth Umut İndeksi (Herth, 1992), Miller Umut Ölçeği (Miller & Powers, 1988) ve Snyder Umut Ölçeği'nin (Snyder ve diğerleri, 1991) bir araya getirilmesi ile oluşturulan Bütünleyici Umut Ölçeği Umut kavramını;

güven/inanç, perspektif yoksunluğu, olumlu gelecek oryantasyonu ve sosyal ilişkiler/bireysel değer şeklinde dört alt boyutta ele alan ve bireyin kendisi hakkında bilgi vermesine dayanan (self-report) bir ölçme aracıdır.

Ölçeğin orijinalinde yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizinde KMO örneklem uygunluk katsayısının .94 olduğu, maddelerin dört faktörde toplandığı ve toplam varyansın %49.84'ünün açıklandığı görülmüştür. Alt ölçeklere ait maddelerin faktör yükleri, güven/inanç için .45 ile .70, perspektif yoksunluğu için .47 ile .70, olumlu gelecek oryantasyonu için .53 ile .71 ve sosyal ilişkiler/bireysel değer için .50 ile .78 arasında değişmektedir. Uyum geçerliği çalışmasında Bütünleyici Umut Ölçeği ile depresyon arasında negatif ($r = -.68$), yaşam doyumu arasında pozitif ($r = .56$) ilişki olduğu görülmüştür. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları dört alt ölçek için sırasıyla .85, .85, .80 ve .85, ölçeğin bütünü için ise .92 olarak bulunmuştur. Geçerlik ve güvenirlik çalışmalarından elde edilen sonuçlar Bütünleyici Umut Ölçeğinin geçerlik ve güvenirliğinin sağlandığını göstermektedir (Schrank ve diğerleri, 2011).

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de pozitif psikoloji akımı hızla yayılmakta ve bu kapsamında gerçekleştirilen psikolojik danışma ve psikoterapi yaklaşımları hızla benimsenmekte ve etkinliğini arttırmaktadır. Özellikle umut terapi, çözüm odaklı kısa süreli psikolojik danışma gibi yaklaşımlarda umut kavramının önemi büyük olduğu vurgulanmaktadır. Fakat ülkemizde bilimsel açıdan umut ile ilgili çalışmaların ve umut düzeyini değerlendirecek ölçme araçlarının azlığı, olan ölçme araçlarının yetersizliği, belirli kişilere (Çocuklar İçin Umut Ölçeği gibi) ya da alanlara (Akademik Umut Ölçeği gibi) yönelik olması, umut düzeyini değerlendirecek bütüncül bir ölçme aracını ihtiyaç haline getirmiş ve bizi bu çalışmayı yapmaya yönlendirmiştir. Bu araştırmanın amacı Schrank ve diğerleri (2011) tarafından geliştirilen Bütünleyici Umut Ölçeğini Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenirliğini incelemektir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Grubu

Bu araştırma Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören rastgele seçilmiş 435 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Öğrencilerin 84'ü fen bilgisi öğretmenliği, 78'i okul öncesi öğretmenliği, 94'ü psikolojik danışmanlık ve rehberlik, 97'si sınıf öğretmenliği ve 82'si sosyal bilgiler öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmektedir. Katılımcılar, 18 ile 26 yaş arasında bulunan ve yaş ortalaması 20.7 olan öğrencilerin 226'si (% 52) erkek ve 209'ü (% 48) kız öğrenciden oluşmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ): Beck ve arkadaşları (1974) tarafından bireyin geleceğe yönelik olumsuz beklentilerini ölçmek amacıyla geliştirilen ve Seber (1991) tarafından Türkçeye uyarlanan Beck Umutsuzluk Ölçeği 20 maddeden oluşan kendini değerlendirmeye yönelik evet ve hayır şeklinde cevaplanan bir ölçme aracıdır. Ölçeğin "gelecekle ilgili duygular", "motivasyon kaybı" ve "gelecek ile ilgili beklentiler" olmak üzere üç faktörlü bir yapısı vardır. Ölçekte bulunan 1.-3.-5.-6.-8.-10.-13.-15.-19. maddelere "yanlış" yanıtı için 1 puan, 2-4-7-9-11-12-14-16-17-18-20, maddelere ise "doğru" yanıtı için 1 puan verilmektedir. Alınan puanlar yükseldikçe bireyin umutsuzluk düzeyinin de yüksek olduğu kabul edilmektedir. Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması çalışmasında Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .86 ve test-tekrar-test korelasyon katsayısı $r = .73$ olarak hesaplanmıştır. Beck Umutsuzluk Ölçeği ile Beck Depresyon Ölçeği arasında $r = .68-.71$ pozitif ilişki vardır (Akt. Savaşır ve Şahin 1997). Bu çalışmada Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ölçeğin geneli için .88, gelecekle ilgili duygular alt boyutu için .84, motivasyon kaybı alt boyutu için .82 ve gelecek ile ilgili beklentiler alt boyutu için .89 olarak bulunmuştur.

2.3. İşlem

Bütünleyici Umut Ölçeğinin uyarlama çalışması için ölçeği geliştiren Beate Schrank ile e-mail yoluyla iletişim kurulmuş ve ölçeğin uyarlanabileceğine ilişkin gerekli izin alınmıştır. Ölçeğin Türkçeye çevrilme süreci belli aşamalardan oluşmaktadır. Öncelikle ölçek İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde görev yapan 3 öğretim üyesi tarafından Türkçeye çevrilmiş ve daha sonra bu Türkçe formlar tekrar İngilizceye çevrilerek iki form arasındaki tutarlılık incelenmiştir. Yine aynı öğretim üyeleri elde ettikleri Türkçe formlar üzerinde tartışarak anlam ve gramer açısından gerekli düzeltmeleri yapmış ve denemelik Türkçe form elde edilmiştir. Son aşamada bu form, psikolojik danışma ve rehberlik ve ölçme ve değerlendirme alanındaki 2 öğretim üyesine inceletilerek görüşleri doğrultusunda bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu çalışmada Bütünleyici Umut Ölçeğinin yapı geçerliği için elde edilen verilere doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA kuramsal bir temele dayanarak çeşitli değişkenlerden oluşturulan faktörlerin gerçek verilerle ne derece uyum gösterdiğini değerlendirme amacıyla kullanılır (Büyüköztürk, 2011). Yani DFA'da önceden belirlenmiş ya da kurgulanmış bir yapının toplanan verilerle ne derece doğrulandığı incelenmektedir (Çelik ve Yılmaz, 2009; Sümer, 2000; Şimşek, 2007). Bu çalışmada DFA kullanılmasının nedeni orijinal formun faktör yapısının eğitim fakültesinde okuyan Türk öğrenciler üzerinde doğrulanıp doğrulanmadığını incelemektir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2004). Uyum indekslerinde genelde olduğu gibi GFI, CFI, NFI, RFI ve IFI için $> .90$, RMR için $< .05$ ölçüt olarak alınmıştır (Hu & Bentler, 1999). RMSEA için ise 0.08 kabul edilebilir uyum, ve 0.05 mükemmel uyum değeri olarak kabul edilmiştir (Browne & Cudeck, 1993). Ayrıca ortalama ve toplam puanlar arasındaki ilişkileri tespit etmek için Pearson Momentler Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Bütünleyici Umut Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 17 ve LISREL 8.54 programları kullanılmıştır.

3. BULGULAR

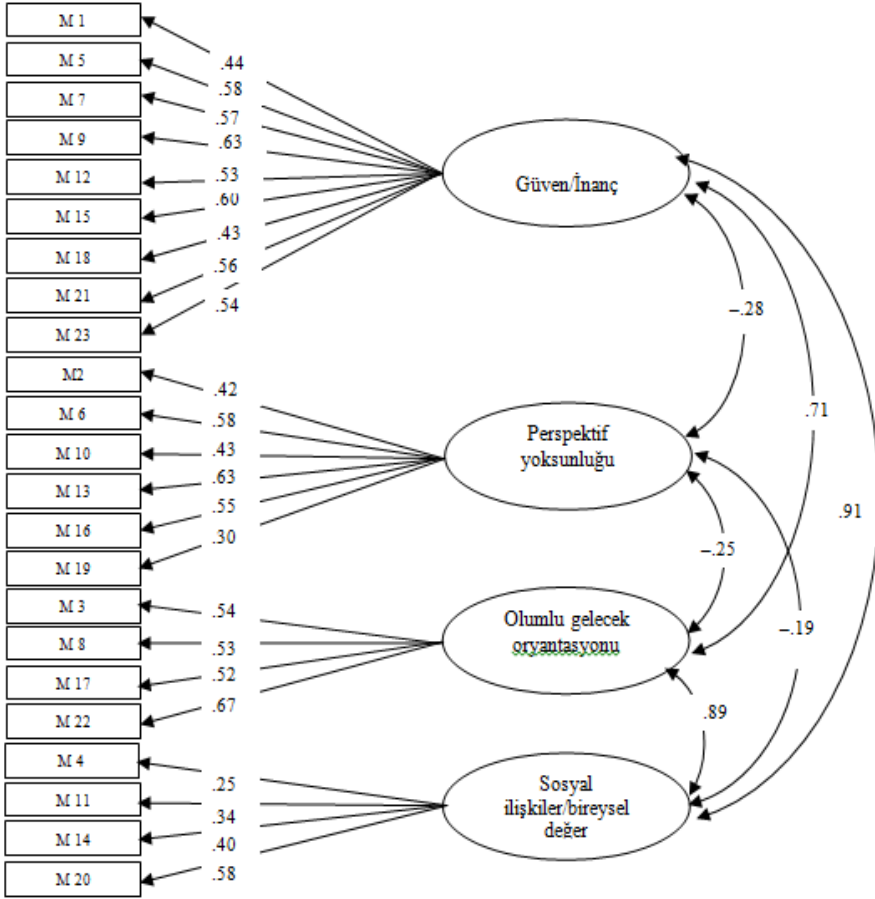
3.1. Dilsel eşdeğerlik

İngilizce ve Türkçeyi çok iyi bilen 23 İngilizce öğretmenin İngilizce form puanları ile Türkçe form puanları arasındaki korelasyon katsayısı Güvenlik/İnanç alt boyutu için $r = .91$, perspektif yoksunluğu alt boyutu için $r = .90$; Olumlu gelecek oryantasyonu alt boyutu için $r = .91$; Sosyal ilişkiler/bireysel değer alt boyutu için $r = .90$ ve ölçeğin bütünü için $r = .95$ olarak bulunmuştur.

3.2. Yapı Geçerliliği

Doğrulayıcı faktör analizi. Bütünleyici Umut Ölçeğinin yapı geçerliliği için uygulanan DFA sonucu tek boyutlu model için uyum indeksi değerleri $\chi^2/sd = 5.53$, $GFI = .84$; $AGFI = .75$; $IFI = .88$; $CFI = .88$; $NFI = .82$; $NNFI = .84$; $RMSEA = .12$; $SRMR = .09$ olarak istatistiksel düzeyde anlamlı olsa da uyum indeksi değerlerinin iyi uyum vermediği görülmüştür. Bu yüzden ölçeğin orijinal formunda bulunan 4 faktörlü yapının doğrulanması amacıyla tekrar DFA yapılmış ve elde edilen modelin uyum indekslerinin daha iyi uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2=610.67$, $sd=222$, $RMSEA = .062$, $CFI = .94$, $IFI = .94$, $AGFI = .94$, $NFI = .90$, $SRMR = .063$). Ölçeğin faktör yükleri .25 ile .67 arasında sıralanmaktadır. Modele ilişkin faktör yükleri Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: Bütünleyici Umut Ölçeği'ne İlişkin Path Diagramı ve Faktör Yükleri

Ölçüt geçerliliği: Ölçeğin ölçüt geçerliği çalışmasında toplam Bütünleyici Umut Ölçeği, Beck Umutsuzluk Ölçeğinin gelecek ile ilgili duygular alt boyutu ile ($r = -.54$), motivasyon kaybı alt boyutu ile ($r = -.56$), gelecek ile ilgili beklentiler alt boyutu ile ($r = -.50$) ve toplam Beck Umutsuzluk Ölçeği arasında negatif ($r = -.53$) ilişki olduğu görülmüştür.

3.3. Güvenirlilik

Bütünleyici Umut Ölçeğinin Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ölçeğin bütünü için .76, güven/inanç alt ölçeği için .80, perspektif yoksunluğu alt ölçeği için .71, olumlu gelecek oryantasyonu alt ölçeği için .68 ve sosyal ilişkiler/bireysel değer alt ölçeği için .65 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği için ölçek 21 gün ara ile aynı çalışma grubundan 89 kişiye tekrar uygulandığında, iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı ölçeğin bütünü için $r = .89$, güven/inanç alt ölçeği için $r = .88$, perspektif yoksunluğu alt ölçeği için $r = .81$, olumlu gelecek oryantasyonu alt ölçeği için $r = .87$ ve sosyal ilişkiler/bireysel değer alt ölçeği için $r = .79$ olarak bulunmuştur.

3.4. Madde Analizi

Bütünleyici Umut Ölçeği'nin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .24 ile .57 arasında sıralandığı görülmüştür. Bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Bütünleyici Umut Ölçeği Düzeltilmiş Madde-test Korelasyonları

Madde	r_{jx}	Madde	r_{jx}
1	.40	13	.53
2	.34	14	.26
3	.48	15	.50
4	.25	16	.44
5	.50	17	.44
6	.46	18	.42
7	.45	19	.54
8	.53	20	.24
9	.57	21	.53
10	.39	22	.41
11	.28	23	.45
12	.50		

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı Bütünleyici Umud Ölçeğini Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizlerini incelemektir. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla uygulanan DFA sonucunda orijinal formda olduğu gibi 23 maddeden oluşan 4 faktörlü bir yapı elde edilmiş ve faktörler altında yer alan maddelerin tümünün orijinal formdaki faktörlere uygun bir dağılım sergilediği görülmüştür. Ayrıca DFA için uyum indeksi sınırları göz önüne alındığında modelin iyi düzeyde uyum verdiği (Hu & Bentler, 1999) ve ölçeğin orijinal faktör yapısının Türkçe versiyonunun faktör yapısıyla uyduğu görülmektedir. Ayrıca benzer ölçek geçerliği (ölçüt geçerliği) çalışması sonucunda ise ölçeğin geçerli olduğu sonucuna varılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayılarının normal ve kabul edilebilir düzeyde bulunması iç tutarlılığının yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. Örneğin sosyal ilişkiler ve bireysel değer alt ölçeğinin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı .70'ten küçük bulunmuştur. İç tutarlık güvenirlik katsayılarının .60 ile .70 arasında olmasını düşük güvenirlik olarak açıklanmakta fakat kabul edilebilir düzeyde olduğu belirtilmektedir (Cronbach, 2004; Nunnally & Bernstein, 1994; Yurdagül, 2008). Madde-toplam korelasyonunun yorumlanmasında .30 ve daha yüksek olan maddelerin, bireyleri ölçülen özellik bakımından iyi derecede ayırt ettiği (Büyüköztürk, 2004) göz önüne alındığında, madde-toplam korelasyonlarının yeterli olduğu görülmektedir. Bununla birlikte sosyal ilişkiler ve bireysel değer alt ölçeğinde yer alan maddelerin madde-toplam korelasyonları bu ölçüte göre düşüktür. Yirmi üç maddeden oluşan Bütünleyici Umud Ölçeği 6'lı bir derecelendirmeye sahiptir ("1" Kesinlikle katılmıyorum-"6" Kesinlikle katılıyorum). Ölçekten alınabilecek puanlar 23 ile 138 arasında sıralanmaktadır. Ölçekte yer alan alt ölçeklerin her birinden ayrı puanlar elde edilebileceği gibi perspektif yoksunluğu alt ölçeğinde yer alan maddelerin ters kodlanması ile ölçek toplam bir umut puanı da vermektedir.

Geçerlik ve güvenirlik çalışmalarından elde edilen bulgular Bütünleyici Umud Ölçeğinin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Özellikle psikolojik danışma ve psikoterapi sürecinde değerlendirmeye yönelik ipuçları verebileceği gibi bu süreçte danışanın kendisini tanımasına yardımcı ve ilişki kurulmasını kolaylaştırıcı bir araç (Akman ve Korkut, 1993) olarak kullanılabilir. Örneğin, çözüm odaklı kısa süreli psikolojik danışmada danışanın geleceğe yönelik öz yeterlilik algısının oluşup oluşmadığı bu ölçme aracı kullanılarak değerlendirilebilir. Bütünleyici Umut Ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgular çerçevesinde bazı önerilerde bulunulabilir. Öncelikle umut ile ilişkili olabilecek çeşitli psikolojik yapılar (örneğin algılanan sosyal destek, stresle başa çıkma, anksiyete, sınav kaygısı, olumsuz değerlendirilme korkusu gibi) ile arasındaki ilişkiler incelenebilir. Ayrıca ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yürütüldüğü araştırma grubu üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Dolayısıyla ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği için farklı örneklemeler üzerinde yapılacak çalışmalar da son derece önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akın, A., Akın, Ü., Gediksiz, E., Sarıçam, H. & Arslan, S. (2012). "Bütünleyici Umut Ölçeği Türkçe Formu: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması". III. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresi, 19-21 Eylül, Bolu.
- Akman, Y. & Korkut, F. (1993). "Umut Ölçeği Üzerine Bir Çalışma". Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9: 193-202.
- Atik, G. & Kemer, G. (2009). "Psychometric Properties of Children's Hope Scale: Validity and Reliability Study". Elementary Education Online, 8(2): 379-390.
- Aydoğan, S. (2010). *İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Umut Ve Benlik Saygısı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Bluvol, A. & Ford-Gilboe, M. (2004). "Hope, Health Work and Quality Of Life in Families of Stroke Survivors". Journal of Advanced Nursing, 48: 322-332.

- Browne, M.W. & Cudeck, R. (1993). Alternative Ways of Assessing Model Fit. *Testing Structural Equation Models* (136-162). Newbury Park, CA: Sage.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö., Kahveci, Ö. & Demirel, F. (2004). "Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin Türkçe formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2): 207-239.
- Carifio, J. & Rhodes, L. (2002). "Construct Validities and The Empirical Relationships between Optimism, Hope, Self-efficacy, and Locus of Control". *Work*, 19: 125–136.
- Ceyhan, A. A. (2004). "Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğretmen Adaylarının Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1: 91 - 101.
- Cheaven, J. S., Feldman, D. B., Woodward, J. T. & Snyder, C. R. (2006). "Hope in Cognitive Psychotherapies: On Working with Client Strengths". *Journal of Cognitive Psychotherapy, An International Quarterly*, 20(2): 135-145.
- Ciarrochi, J. ve diğerleri. (2007). "The Impact of Hope, Self-Esteem, and Attributional Style on Adolescents' School Grades And Emotional Well-Being: A Longitudinal Study". *Journal of Research in Personality*, 41: 1161–1178.
- Cronbach, L. J. (2004). "My Current Thoughts on Coefficient Alpha and Successor Procedures". *Educational and Psychological Measurement*, 64: 391-418.
- Ekland, E. S. (1991). Hopelessness. *Psychiatric Mental Health Nursing: Application Of The Nursing Process*. J.B. Lippincott Company Pennsylvania.
- Geffken, G. R. ve diğerleri. (2006). "Hope and Coping in Family Members of Patients with Obsessive-compulsive Disorder". *Anxiety Disorders*, 20: 614–629.
- Gilman, R., Dooley, J. & Florell, D. (2006). "Relative Levels of Hope and Their Relationship with Academic and Psychological Indicators among Adolescents". *Journal of Social and Clinical Psychology*, 25: 166–178.

- Greene, S. M. (1989). "The Relation between Depression and Hopelessness". *British Journal of Psychiatry*, 154: 650 - 659.
- Herth, K. (1992). "Abbreviated Instrument to Measure Hope: Development and Psychometric Evaluation". *Journal of Advanced Nursing*, 17: 1251-1259.
- Hu, L. T. & Bentler, P. M. (1999). "Cut off Criteria for Fit Indexes in Covariance Structural Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives". *Structural Equation Modeling*, 6: 1-55.
- Kemer, G. (2006). *The Role of Self-Efficacy, Hope, and Anxiety In Predicting University Entrance Examination Scores Of 11th Grade Students*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Kemer, G. & Atik, K. (2005). "Kırsal ve İl Merkezinde Yaşayan Lise Öğrencilerinin Umut Düzeylerinin Aileden Algılanan Sosyal Destek Düzeyine Göre Karşılaştırılması". *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21: 162-168.
- Magaletta, P.R. & Oliver, J. M. (1999). "The Hope Construct, Will, and Ways: Tlieif Relations with Self-Efficacy, Optimism and Genefal Well-Deing". *Journal Of Clinical Psychology*, 55(5): 539-551.
- Miller, J. F. & Powers, M. J. (1988). "Development of an Instrument to Measure Hope". *Nursing Research*, 37: 6-10.
- Nunnally, J.C. & Bernstein, I.H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). Neew York: McGraw-Hill.
- Ong, A.D., Edwards, L. M. & Bergeman, C. S. (2006). "Hope as a Source of Resilience in Later Adulthood". *Personality and Individual Differences*, 41: 1263-1273.
- Savaşır, I. & Şahin, N. (1997). *Bilişsel-davranışçı terapilerde değerlendirme sık kullanılan ölççekler*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Schrank, B., Woppmann, A., Sibitz, I. & Lauber, C. (2011). "Development and Validation of an Integrative Scale to Assess Hope". *Health expectations*, 14(4): 417-428.
- Snyder, C. R. ve diğerleri. (2002). Hope Theory: A Member of the Positive Psychology Family, *Handbook of Positive Psychology* (257-276). New York: Oxford

University Press.

- Snyder, C. R. ve diğerleri. (1991). "The Will And The Ways: Development and Validation of an Individual-Differences Measure of Hope". *Journal of Personality and Social Psychology*, 69: 570–585.
- Sümer, N. (2000). "Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar". *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6): 49-74.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine giriş: Temel ilkeler ve lisrel uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Wong, S. S. & Lim, T. (2009). "Hope Versus Optimism in Singaporean Adolescents: Contributions to Depression and Life Satisfaction". *Personality and Individual Differences*, 46: 648–652.
- Yılmaz, V. & Çelik, H. E. (2009). *Lisrel ile yapısal eşitlik modellemesi-I: Temel kavramlar, uygulamalar, programlama*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yurdugül, H. (2008). "Minimum Sample Size for Cronbach's Coefficient Alpha: A Monte-Carlo Study". *H. U. Journal of Education*, 35: 397-405.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The construct of hope is often grouped together in wellness enhancement literature. It is considered forecasters of a variety of health-related outcomes including overall life positivity and contentment. Research by Snyder and et. all (1991), Cheaven, Feldman, Woodward, & Snyder (2006) have linked higher hope levels with greater success in the areas of academics and athletic performance.

Original form of Integrative Hope Scale that was developed by Schrank, Woppmann, Sibitz & Lauber (2011), it is a self-report measure of Integrative Hope levels. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) measure of sampling adequacy of .94. Results explanatory factor

analyses demonstrated that 23 items yielded four factors. Factor loadings ranged from .45 to .70 for trust and confidence sub-dimension, .47 to .70 for lack of perspective sub-dimension, .53 to .71 for positive future orientation sub-dimension and .50 to .78 for social relations and personal value sub-dimension, respectively. Cronbach alpha internal consistency coefficient was found as .84 for whole scale, as .85 for trust and confidence sub-dimension, as .85 for lack of perspective sub-dimension, as .80 for positive future orientation sub-dimension and as .85 for social relations and personal value sub-dimension. In the concurrent validity significant relationship ($r = -.68$) was found between the Integrative Hope Scale and depression. Scoring of the measure is based on a 6 point degrees type scale regarding the frequency with which the behavior of interest is exhibited where 1= strongly disagree, 6= strongly agree. Higher scores, therefore, indicate greater Integrative Hope (range= 23 to 138).

There are no scales to measure hope levels, comprehensively in Turkey. Therefore, some scales are necessary for investigation of hope which is a very important concept in that reflection of life satisfaction, depression etc. The aim of this research is to adapt the Integrative Hope Scale (Schrank, Woppmann, Sibitz & Lauber, 2011) to Turkish and to examine its psychometric properties.

Method

Participants were total 435 university students 209 (48%) were female, 226 (52%) were male) who were enrolled in Education Faculty of Sakarya University in Turkey. Their ages ranged from 18 to 22 years and the mean age of the participants was 20.7 years.

Instrument

Beck Hopelessness Scale (BHS): Beck Hopelessness Scale is a 20-item screening instrument developed by Beck and his colleagues (1974). The scale was designed to measure three major aspects of hopelessness; feelings related to future, loss of

motivation, and expectations about future. According to reliability and validity study done by Seber (1991), Seber et al. (1993), Cronbach alfa coefficient is .86 and Test-retest reliability coefficient was .73. Validity study of scale was tested based on Beck Depression Scale, finding coefficients between two scales are .68 to .71 (Cited: Savaşır & Şahin 1997).

Procedure

Primarily the Integrative Hope Scale was translated into Turkish by three academicians from English Language and Literature department. Before validity and reliability studies, to examine the language equivalency of the scale the correlations between Turkish and English forms were calculated. In this study confirmatory factor analysis (CFA) was executed to confirm the original scale's structure in Turkish culture. As reliability analysis re-test and internal consistency coefficients, the item-total correlations were examined. For the analysis of data SPSS 17 and LISREL 8.54 were utilized.

Results

There is a significant correlation between the original and Turkish version of the scale in the equivalency was .95 level. The confirmatory factor analysis applied to examine the factor validity of the scale was conducted with 435 university students. Results confirmatory factor analyses demonstrated that 23 items yielded four factors as original form and that the four-dimensional model was well fit ($\chi^2= 610.67$, $df= 222$, $RMSEA= .062$, $CFI= .94$, $IFI= .94$, $NFI= .90$, $SRMR= .063$). Factor loadings ranged from .24 to .47. In the concurrent validity significant relationships ($r= -.53$) were found between the Integrative Hope Scale and The Beck Hopelessness Scale. Cronbach Alfa internal consistency coefficients were found as .76 for overall scale and as .80 for trust and confidence sub-dimension, as .71 for lack of perspective sub-dimension, as .68 for positive future orientation sub-dimension , and as .65 for social relations and personal

value sub-dimension. Moreover, the questionnaire was administered twice with an interval of 21 days between the two stages of administration. Test-retest reliability coefficient was as .89 and corrected item-total correlations ranged from .24 to .57.

Conclusion and Discussion

As a result, it is possible to say that the Integrative Hope Scale is a valid and reliable measurement tool to be used for the purpose of measuring hope levels of individuals. Scoring of the measure is based on a 6 point degrees type scale regarding the frequency with which the behavior of interest is exhibited where 1= strongly disagree, 6= strongly agree. Higher scores, therefore, indicate greater Integrative Hope (range= 23 to 138). The scale can be used in the process of psychological counseling. The present research was carried out on the basis of data from university students. It would be possible analyze the psychometric characteristics and the factor structure of the scale using in different samples in further studies. Moreover, it can be used as an efficient instruments in order to assess perceived social support, coping attitude with stress and depression levels etc.